

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Via Vitæ Operis Hvivs Hypothesis

Florentius <Batavus>

Antverpiae, 1551

De disciplina seruanda in loquendo. Cap. 13.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30077

hic esse tuti desideratis à varijs molestijs: de
 niq; si tandē liberi esse auetis flāmis expia-
 torijs, desuescite loquitari, & adsuescite sile-
 re. De Maria quadā Ongiana traditur, quę
 parietibus septa vitā egit solitariā in comi-
 tatu Namurcensi, quod non alio magis no-
 mine cordis consequuta sit puritatē, & pœ-
 nas euaserit purgatorias, (quū tamen alio-
 qui magna esset sanctimonia insignis,) quā
 quod incredibilis cuiusdā semper fuerit ta-
 citurnitatis: vtpote quę internū ne vnicum
 quidem ediderit verbulū à mense Septem-
 brio ad solennitatē vsq; paschalem.

De disciplina seruanda in loquendo. Cap. 13.

Quum vero rari admodū sunt, qui de-
 beant aut cōmodē possint silere cō-
 tinuō: sed magna hominū pars fre-
 quenter necessario, alij tamē alijs magis seu
 minus cogātur loqui, haud abs re fuerit hic
 rationē aliquā præscribere, certasq; quasdā
 indicare cōditiones, in ipsa loquutione ob-
 seruādas. Inter cæteras ergo cōditiones quę
 nō pauca sunt, prima est decēs loquētis cō-
 positio: quę in hoc sita est, si ipsius loquētis
 vultus nō deforme: nimirū si oculi, labia, et
 reliquę faciei partes indecorē nō distorque-
 antur: si vox sit nō fracta aut inequalis inte-
 rim alius interim grauius resonans, sed iū-
 xta in vtroque, tam in vultu quam in voce

Prima con-
 dicio loquē-
 tis.

DE PROBITATE

Vide specul. sit dispositio venusta & equalis: si vultus ip-
lā. dif. ca. 20 se sit nec plus satis severus nec præter mo-
 dum alacer, hilaris aut lætus: sed matura
 quadam hilaritate, seu hilari maturitate,
 mediè temperatus: præterea si loquens ta-
 lem se exhibeat foris apud hominem, qua-
 lem esse oportet intus apud Deum: nimi-
 rum & hilariter humilem, & cum coniu-
 cto amore venerabundum. Simul enim
 utroq; animam ornatam esse oportet quæ
 Deo sit placitura, videlicet reverentia sine
 timore, & amicitia sine dilectione. Honorā-
 dus enim & timendus est altissimus propter
 suam sublimitatem: amandus vero propter
 bonitatem. Ad hanc autem severam hilaritatem
 hortatur nos apostolus dum ait. *Quali tri-*
s. Cor. 4. b. *stes, semper autem gaudentes. Caterum de-*
 centis huius dispositionis constantia in mul-
 tis refulsit pijs hominibus, ita ut propter
 placidum quendam & æqualem semper vul-
 tus tenorem facile potuerint inter cæteros
 vel ab ignorantibus dinosci: quæadmodum de bea-
 to Antonio scribit Athanasius, quod eadem
 semper fuerit vultus ipsius dispositio, nimi-
 rum læta, & nihilo minus matura, quodq;
 hoc indicio dinosceretur etiã ab ijs qui ho-
 minem nunquam viderant. Simile quid &
 de sancto Martino legimus, nepe quod ea-

dem

dem semper fuerit vultus constantia, hilari quidem illa, sed tamen matura, tam in laetis quam in tristibus. At longe diuersum hodie cernimus in plerisque: quorum alij vultu sunt tam amarulento ac uisiti, vt ob hoc etiam sermo ipsorum licet alioqui bonus, habeatur contemptui: alij vero contra tantum pre se ferunt ineptę læticię, vt sermo eorum quasi stultorum reputerur. Est ita hac in re modus retinendus vtrinque temperatus. In hac autem cura maximè sollicitus esse debet no uitiis quisque, vt talem vultus habitum induere ac seruare adsuescat, qui & ipsum & alios alliceat ad virtutem. Per vultum fere sese prodere cōsueuerunt omnes motus animi, quales sunt gaudium, mæstitudo, timor, iracūdia, & id genus alij, verum hi ipsi sunt studiosè per vultus constantiã regendi ac cōpescendi, atque ita minus erūt noxi, & facilius edomabuntur. Porro toruitas ipsius vultus, & verborū asperitas haud mediocriter officit fraternę charitati, & facile etiã mutuã pacẽ lædūt aut perturbāt. Hinc etenim nascitur fastidium, auersio, iniqua suspicio, indignatio, eoque fere ingrati redditur, quicquid cum austeritate præstatum seu vultus seu verborum. Imo nonnunquam tantum hæc ipsa asperitas offendit, vt gratius foret

T iij

si quod

DE PROBITATE

si quod desideratur placidè & comiter negaretur, quam si cū tali præstetur amarulenta vultus seu verborum. Hic aut̄ summa cura sollicitum esse decet prælatū quēq; ne in admonendis aut corripiendis subditis, plus iusto se exhibeat seuerum, vnde subditi ipsi merito possint turbari aut indignari, estimātes talē vultus seu verborum seueritatē proficisci ex odio, inuidia, aut iracūdia: hinc enim interdū redduntur refractarij, & nunquam etiam seipsis deteriores. Quare etiam diligenter dispiciendum, quinā dulcibus sint verbis inuitandi ad amorē: & rursus qui seuera potius increpatione sint ad timorē exterrendi, atq; ita reducendi ab impietate. Cauendum præterea ne loquentis vox sit clamosa, quod est nō tam indecorū quā etiam audientibus molestū, sed mollis & sedata. Maximè tamē dehonestat religiosi loquutionē vox clamosa & fragosa: quippe quæ inuerecundiā, arrogantiam, aut lenitatem arguat. Qui enim Deo deuotus in optima mentis quietudine colloquens assueuit diuinis, quasi (ad exemplū Moysi) ore illi loquēs ad os, quomodo hic clamorib⁹ se inquietabit, quibus nunquā assueuit, maximè quū & tacēs & loquēs mentis aures arrectas semper habere debeat ad alloquutiones diuinas. Præ ceteris tamē omnib; maximè mo-

Num. 12. b.

nachū decet esse in colloquio sedatū humili-
 le, comē, minimēq; turbulentū amarulentū;
 ue. Cauere insuper eiusmodi debet ne per
 suā loquutionē aliquē in sua contēplatione,
 meditatione, somno, studio, lectione aut pio
 aliquo cogitatu inquietet: id quod faciliē fit
 primū dū verborū nō vitatur asperitas, ma-
 ximē quū nōnullis quanto quies est maior,
 tāto facilius turbetur, tantōq; occasio ipsa
 inquietudinis seu rērationis (quæ facile ex
 verbis nascitur parū modestis) sit pernitiōsi-
 or: deinde dū altior verborū nō vitatur re-
 sonātia, dūq; oratio ipsa audiet ab ijs ad quos
 nihil spectat; aut q; grauius aliqd animo per-
 tractat, q̄ sint verba illa aliunde intēpestiue
 aurib⁹ ingesta, cuius sanē rei apud altissimū
 ratio reddenda erit. Adde q; imprudēti faci-
 le elabit⁹ verbulū aliquod duriusculū, vnde
 magna interdū pficiscitur pernities, & q; nō
 nunq; magnū prepediet bonū. O vtinā quisq;
 seriō expēderet quantū ad sit loquutioni pe-
 riculū, tā in ipsis verbis quā in ipso loquēdi
 modo, haud dubiū si quis vel micā haberet
 timoris diuini, quin sibi ab omni imprudēti
 sermone quā studiosissimē caueret. Mirū sa-
 nē q; nec nostra ipsorū mala atq; sepius ex-
 perta incomoda nos doceāt quē ad modū sit
 cum proximo congregiendum, nēpe quōd
 nō secus sit aliquis cōpellendus à nobis quā

T iij ipsi

DE PROBITATE

ipsi vicissim compellari cupiamus ab illo.

Quibus de rebus sit loquendum: & de lenium & inhonestarum loquutionum pernitie. Ca. 14.

Hic iam videamus quibus de rebus eloqui fas sit, & rursus de quibus verba facere nefas habeatur. In primis ergo meminisse hic oportet quomodo Deus præ cæteris omnibus mundi creaturis vni homini duas quasdam peculiareis dotes contulerit, nempe intellectum, & loquelam qua quod intelligit exprimeret. Ex quo manifestum fit quod non aliter nobis loquendum quam pro ratione ipsius intellectus, aut pro dictamine inditæ nobis rationis. Quare etiam Dominus peculiaris huius doni nempe loquelæ soli concessæ homini exactissimam tandem ab ipso exposcet rationem. Ex hoc quoque & illud manifestum fit, omnia ociosa & superuacanea verba, quæ nec loquenti, nec prodesse queunt audiēti, esse prohibita. Quæ non modo vitari debent propterea quod utilitate careant, verum etiam ob id quod animæ noceant. Sic enim Dominus in sacro pronunciat euangelio. Dico vobis quoniam omne verbum ociosum quod loquuti fuerint homines, reddent rationem de eo in die iudicij. Vnde beatus Chrysostomus nihil veretur testari cōmentum esse

Mat. 13. c.

Chry.

Chrysostomus nihil veretur testari cōmentum esse